

РЕГИОНАЛЕН ЕКСПЕРТНО-КОНСУЛТАНСКИ И
ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР "ЧИТАЛИЩА" - СМОЛЯН

Област Смолян, община Смолян Бул. България 12, ет. VI, стая 603; тел: 0301 / 6-25-1
e-mail: rc_smolyan@abv.bg

АНАЛИЗ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ЧИТАЛИЩАТА ОТ ОБЛАСТ С М О Л Я Н ПРЕЗ 2010 ГОДИНА

Раздел I. РЕСУРСИ. АНАЛИЗ НА РЕСУРСИТЕ

Читалищата от област Смолян са припознати от общество като устойчиви културни институции, които имат специфична мисия за съхранение и развитие на традиционните ценности на Родопите. В съвременните условия, запазвайки своята социална легитимност и гъвкавост те са призвани да откликнат на новите обществени потребности.

През 2010 г. в съответствие с промените в ЗНЧ, /изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г./, в област Смолян съдебно и административно пререгистрирани в Регистъра на народните читалищата в Министерство на културата са 90 читалища.

Субсидиите за 2010 са на стойност **930 737 лв.**, актуализирани през м. юли с 10% намаление на субсидиите, сумата се разпределя за **149** субсидирани бройки в читалищата.

В Област Смолян броя на читалищните членове е над **6788**. Сформирани са **176** школи по изкуствата, клубове и кръжоци работят активно общо **173** постоянни художествени колективи с **4 638** самодейци.

Раздел II. ДОКУМЕНТИ. СТРАТЕГИИ. ПРОГРАМИ. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ Стратегически документи:

1. Министерство на културата:

Закон за народните читалища;

Закон за обществените библиотеки;

Закон за закрила и развитие на културата;

Закон за паметниците на културата;

Закон за културното наследство;

Конвенция за нематериалното културно наследство;

Световно културно наследство;

Национална стратегия за равни възможности за хората с увреждания;

Национална стратегия и план за действие за равнопоставено на половете;

Национална стратегия на република България по миграция и интеграция;

Реинтеграция и намаляване рисковете от повторна нелегална миграция;
Националната стратегия за демографско развитие на Република България;
Национална стратегия за българите в чужбина;
Рамкова конвенция за защита на националните малцинства;
Националната стратегия за развитие на младите хора 2008-2018;
Младежки обмен, трансгранично сътрудничество и Европейска доброволческа служба;
Правителствена програма за интеграция на малцинствата;
Програма за активно старееене;
Система "Живи човешки съкровища"

2. План за развитие на Област Смолян (2010 – 2013 г.):

Приоритет 5: Развитие на човешките ресурси и подобряване качеството на живот
Цел 5: Развитие на културата, спорта и младежките дейности;
Мярка 1: Съхраняване на културната идентичност;

3. Общи цели на Общинската администрация:

Цел 5: Развитие на образованието и културата;.

4. Годишен план за дейности на РЕКИЦ „Читалища”

Приоритет 1. Управление на човешките ресурси
Мярка 1. Квалификации на човешките ресурси-фактор за ефективност, адаптивност и адекватност. Обучение на всички нива - членове, доброволци и услуги
Приоритет 2. Реализиране на дългосрочна и краткосрочни стратегии
Цел 1: Изследване и изработване система на представяне (performance) на читалищата;

Приоритети

Приоритет 1: Прилагане и изпълнение промените в ЗНЧ

- модернизиране облика на читалищата;
- актуализиране на целите и функциите;
- създаване условия за тяхната организационна стабилност;
- въвеждане на прозрачност и отчетност в тяхната дейност;

Приоритет 2: Съхраняване и популяризиране на българските традиции и културно наследство.

- реализиране втори етап на Национална програма “Живи човешки съкровища”

Приоритет 3 :Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество.

- разработване на местни стратегии и превръщане на читалищата във фактор на обществения диалог и обществените форуми;
- въвеждане нови информационни технологии, модерни средства на комуникация и глобално общуване, чрез читалищата.

Приоритет 4: Международно сътрудничество

- установяване на трайни и ползотворни международни контакти.
- участие в интеграционните процеси и засилване на межкултурния диалог.

Приоритет 5. Развитие и поддържане на читалищната инфраструктура.

С подкрепата на МК се разширяват параметрите на културната среда, като в съответствие с чл. 90 от ПМС №15/2009 г. за изпълнение на държавния бюджет на Р. България за 2010 г., се предоставят допълващи субсидии в 46 читалища.

Приоритет 6. Програма „Глоб@лни библиотеки – България.“

Модернизиране на 18 библиотеки през 2010 г.
Това са: РБ” Николай Вранчев”- Смолян, Градска библиотека” Антон Страшимиров” – Мадан, читалищните библиотеки в Златоград, Рудозем, Чепеларе, Девин, Доспат, Борино, Баните, Гьоврен, Селча, Гълъбово, Чепинци, Момчиловци, Могилица, Старцево, Ерма река и Орехово.

Раздел III. АНАЛИЗ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩАТА ПО ОБЩИНИ

ОБЩИНА БАНИТЕ

Община Баните се намира на 25 километра от областния център. Действащите читалища са девет. Едно от тях се намира в село Баните, а останалите осем в съставните населени места – селата:

Давидково, Загражден, Гълъбово, Оряхово, Стърница, Малка Арда, Вишнево и Дрянка.

Читалищата в общината развиват своята художествено-творческа дейност, въпреки трудните условия на реална икономическа криза и 10% намаление на бюджета им. Щатните бройки са девет, а държавната субсидия е на стойност 51 975лв. Читалищните сгради са общинска собственост, безвъзмездно предоставени с решение на общинския съвет.

Пререгистрацията съгласно последните изменения на ЗНЧ е извършена на сто процента.

В годишните програми за развитие акцентът е върху съхранение и разпространение на местния фолклор. Читалищните членове в общината са около 500 души. Художествените колективи са 14 на брой. От тях битови групи - 8 и танцови състави - 6.

Читалищните библиотеки разполагат с 43 912 библиотечни единици, а регистрираните читатели са 1129. Общинското читалище «Просвета-1947» и читалището в с.Гълъбово оборудваха библиотеките си със съвременна компютърна техника по програма «Глобални библиотеки».

Три читалищата в селата Оряховец Стърница и Дрянка, не разполагат с компютърна техника. С достъп до интернет са четири читалища. Тенденцията е положителна в сравнение с минали години но темповете са по-бавни, в повечето случаи това не зависи от читалищата а от други фактори.

Културни събития, участия и награди

Празника на минералната вода 5-7 май е голямото общинско културно събитие, което се превръща в преглед на художествената самодейност на колективите на всички читалища.

В регионалния преглед предшестваш НФС „Копривщица 2010” взеха участие общо пет читалищата.

На X – тия национален фолклорен събор „Копривщица – 2010” се явиха самодейците от Загражден и Давитково, като вторите освен с грамота за участие бяха отличени със златен плакет.

В националната програма „Живи човешки съкровища–България” проекти представи ха: НЧ „Просвета – 1958”-с.Стърница”, НЧ „Зора - 1927” с. Давидко-во, НЧ „Христо Ботев”-с.Загражден.

Две от читалищата са одобрени за средства по допълващата субсидия за тази година. средствата са за ремонт и са на стойност 2000 лв.

Партньорството между читалищата и местната власт е добро и това води до положителни резултати.

ОБЩИНА БОРИНО

На територията на община Борино, действащите читалища са три . НЧ „Обнова – 1939” и читалищата „Нов живот-1956 ”, „Светлина-1954” в селата Буйново и Ягодина. Те извършват дейността си в сгради предоставени от общината, които са в добро състояние с изключение на читалището в с Ягодина.

Извършени са необходимите процедури по въвеждането на новата правна рамка, съгласно изискванията на ЗНЧ. Щатните читалищни бройки са шест, държавната субсидия е на стойност 40 352 лв.

Самодейните групи в общинския център са предимно детски танцови и певчески състави за изворен фолклор. Певчески групи - 2 ; танцов състав – 1 и школа по пиано. Читалищните членове са над 200 души. Библиотечния фонд основно концентриран в общинския център наброява 28 694 единици, а читателите са 330. Читалищата в селата Буйново и Ягодина не разполагат с компютърна техника и достъп до интернет, това не позволява извършването на информационни и административни услуги.

Като основни културни центрове за общността, читалищата имат отговорната задача да реализират богати културни, социални и информационни програми.

На регионалния преглед предшестваш събора в Копривщица се явиха две от читалищата.

Участие на НЧ «Обнова-1939» международен детски фолклорен фестивал в гр. Приморско а също и международна изява на фолклорен фестивал в Турция.

По програма „Глобални библиотеки”, НЧ „Обнова-1939” се до оборудва с три настолни компютъра и проектор с екран.

Средства по допълваща субсидия е получило едно читалище в размер на 2000 лв., за художествено творческа дейност. Самодейните състави популяризират местната култура и фолклор в местни, регионални, национални и международни прояви.

О Б Щ И Н А Д Е В И Н

В община Девин има дванадесет действащи читалища. Две от тях са в гр.Девин, а останалите се намират в селата – Грохотно, Гьоврен, Триград, Селча, Беден, Брезе, Стоманово, Михалково, Лясково и Осиково. Те разполагат със сгради предоставени за ползване от общината. Без сграда е читалището в село Осиково. Всички читалища с изключение на едно са с актуален съдебен и административен статут. Държавната субсидия е 100 423лв., а щатните бройка са – 17. Читалищните членове в общината наброяват - 900 души. Общия брой на библиотечния фонд е 114 535 тома, а читателите са 1268.Разнообразни са по вид и форма самодейните колективи. С разнообразната си художествена дейност всички те съхраняват местните традиции, обреди и обичаи. Налице е и приемственост между поколенията. Пример

за това е, че почти във всички читалища има самодейни групи за деца и за възрастни. Певчески групи са 13 от които 4 са детски а 9 са смесени.

-битов състав – 1

-гайдарски състав -1

-танцови състави – 2

-школи по пиано, акордеон , гайда - по 1

-школи по народни и латино танци, спорт по 1

-клубове по изобразително изкуство, футбол и др. по 1

- етнографска сбирка-1 .

Културни прояви участия награди

В X-ти Национален фестивал на българското народно творчество - Копривщица 2010, участваха три читалища. Битов състав "Катя Ванчева", при ОНЧ „Родопска просвета 1923” Гайдарски състав и солист Николай Карадимов; НЧ „Просвета-1942”-село Лясково и НЧ „Възраждане – 1949”.

В повечето читалища има компютърна техника и интернет връзка. Без компютър са две читалища в селата Беден и Триград. С достъп до интернет са шест от тях .

По програмата „Глобални библиотеки” със съвременна техника се до оборудваха читалищните библиотеки на :

НЧ „Родопска просвета – 1923” - 1 преносим компютър,

13 настолни компютри , 1 цветен принтер, 1 многофункционален принтер Тип А ,1 проектор и екран за него.

НЧ «НЧ „Отец Паисий -1951”, с. Селча – 3 Настолни компютри, 1 многофункционален Принтер Тип Б;

НЧ „Светлина – 1948”,с.Гьоврен - 3 настолни компютри, многофункционален принтер Тип Б. Така читалищата се превръщат в предпочитано място сред подрастващите а и не само, тъй като могат да се извършват редица информационни, административни и социални услуги на населението.

В националната програма “Живи човешки съкровища –България“ се включиха: две читалища в разделите традиционно танцуване и седянка.

Традиционно танцуване-НЧ „Светлина” с.Грохотно „ Родопски бисери ”

Седянка - НЧ „Възраждане”-с. Настан -,„Попрелка”

Финансова подкрепа в изпълнение на чл.90 от ПМС №324/30.12.2009г., получиха пет читалища на стойност 6000лв. За ремонтни дейности–2000лв., за художествено-творческа дейност- 2000 лв., за компютърна техника – 2000 лв.

Културни прояви, участия и награди

В X-ти Национален фестивал на българското народно творчество - ”Копривщица 2010”, участваха три читалища. Битов състав "Катя Ванчева", Гайдарски състав и солист при ОНЧ „Родопска просвета 1923”;

НЧ „Просвета-1942”- село Лясково и НЧ „Възраждане – 1949”- гр Девин.

Всички състави участват активно в местните и регионални празници и фестивали - Празник на Девин и минералната вода; гостувания в съседни общини по повод юбилейни годишнини и др.

Общината има силни и добре работещи читалища, в културен и образователен аспект. Усилията на читалищните ръководства съвместно с общината, РЕКИЦ „Читалища” и други институции , е необходимо да се насочат към писане и кандидатстване с проекти. По този начин ще е възможно работата в читалищата да се разширява от една страна и те да не са зависими само от централно финансиране от друга.

Читалищата в община Доспат са главните институции, създаващи художествения и културен облик на региона. Едно от тях се намира на територията на общинския град, а останалите шест са в селата Любча, Барутин, Змеица, Касъка, Црънча и Бръщен. Собствеността на читалищните сгради е общинска, предоставена за безвъзмездно ползване. Поддръжката на сградния фон за повечето читалища е непосилна задача, разчита се на помощ от общината или на средства за ремонт от спечелени проекти. Читалището в село Црънча е без сграда за момента, но има воля от страна на кмета за решаването на проблема.

Всички с изключение на едно са пререгистрирани в съответствие със ЗНЧ Читалището в Црънча, е със съдебна регистрация но е без удостоверение от МК. Държавната субсидия за 2010г. е 47 500лв., разпределена между 9 щатни бройки.

Читалищните библиотеки разполагат с 30 430 тома литература и над 1314 читатели.

Положителен е факта, че две от тях разполагат с библиотечен софтуер „АВ”. Компютри имат всички читалища, но за съжаление с достъп до интернет е само общинското, което се дооборудва с три настолни компютъра и проектор по програма „Глобални библиотеки”.

Самодейните колективи в общината са предимно фолклорни:

- битови групи - 3
- вокално инструментални - 1
- мъжка фолклорна група - 1
- клуб по шах
- езикови школи – 1
- кръжок по изработване на кукли и сувенири.

Културни събития , участия и награди

В регионалния преглед за събора в Копривщица са участвали три от читалищата.

Участие в 10-ти Национален фолклорен събор „Копривщица-2010” имат две читалища.

Самодейците от общинското читалище се представят и в Европейски шампионат по фолклор ”Несебър-2010 „

Представяне с проект в националната програма „Живи човешки съкровища България –2010 са: НЧ ”Иван Вазов- 1926”-гр. Доспат - „Представяне на старата Доспатска песен” и Детски игри НЧ „Васил Коларов 1945”с. Барутин “Хвърли, хвани камъче”.

Дейността на читалищата в общината има своето положително развитие в последните няколко години. Читалища са желан партньор и участват и в проекти спечелени от общината. Пример за това е спечелен проект по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ с финансовата подкрепа на Европейският социален фонд. ”Да бъдем по – добри, чрез знанието, песните и игрите”.

В община Доспат има големи села и потенциала за работа и за разнообразни читалищни младежки дейности е голям.

ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД

Община Златоград бележи един възход в икономическото и културно развитие на страната като цяло.Предпоставка за това са природните дадености, многовековната история , многобройните археологически обекти и културни паметници.

Важен фактор в културно-историческото развитие на общността играят и Народните читалища, които са общо четири на територията на община Златоград, и с общо 300 читалищни членове и 15 учредени щата.

НЧ „Орфей – 1947” с.Ерма река

НЧ „Прогрес-1939” с.Старцево

НЧ „Искра-1997” с.Долен

ОНЧ „Просвета – 1908” гр.Златоград

През 2010 година всички читалища в региона отразиха и актуализираха промените в ЗНЧ и направиха своята съдебна и административна регистрация на 100%.

Читалищата са и центрове, в които се развива дейност за реализиране на проекти със социална, творческа и информационна насоченост. Такива са:

„Глобални библиотеки” – 3 читалища:

НЧ „Просвета-1908” гр.Златоград ;

НЧ „Прогрес-1939” с.Старцево

НЧ „Орфей-1947” с.Ерма река.

Има читалища, които участвуват по програма за развитие на селските райони и това са:

НЧ „Просвета-1908” гр.Златоград

НЧ „Орфей-1947” с.Ерма река

По НП „Живи човешки съкровища”-Златоград бе единствената община от област Смолян без кандидатура по проекта.

Във връзка с основните дейности на читалищата в община Златоград се констатира, че във всички тях са разкрити различни форми на художествено-творческа дейност. Само в НЧ „Прогрес-1908”-Златоград , което е образцово-те са 6 форми, в селата Ерма река- 4 , Долен - 3 и Старцево – 5. Общо за региона са:

- детски битови групи – 2
- женски битови групи – 4
- мъжки битови групи - 3
- танцови състави - 4
- групи за стари градски песни -1
- вокални групи - 3
- кукерски групи - 2
- гайдарски състав - 1

Функциониращи групи , клубове и кръжоци:

- школа по акордеон и гайда НЧ с.Ерма река
- клуб по модерни танци -НЧ с.Ерма река
- детска, женска и мъжка битова група-НЧ с. Старцево
- кукерски групи- НЧ с.Долен
- фолклорни групи при НЧ с.Долен;Ерма река и Златоград
- групи за стари градски песни при НЧ-Златоград

Открити нови форми на школи и клубове:

- клуб „Хоро” към читалището в с. Старцево
- школа за музикални инструменти в с. Долен
- фолклорна група към НЧ „Орфей-1947” с.Ерма река
- танцов състав към същото читалище

Разкрити езикови школи и клубове няма .

Читалищата са една от водещите институции за изпълнение на културните календари на община Златоград.Чрез масовата активност на своите членове, отбелязаха важни събития и взеха дейно участие в провеждането на различни местни и национални мероприятия :

- Регионален преглед /първи етап 23-24.04 2010г/ за „Копривщица-2010”, в който взеха участие всички общински читалища.Отличени бяха самодейните колективи на читалищата от гр.Златоград, с.Долен и с.Старцево, които се класираха за национална сцена през август 2010 г.на

- Десети Национален събор на народното творчество „Копривщица-2010”- месец август

- Делювите празници – едно емблематично и култово събитие, проведено в края на м.септември 2010г.е фестивалът,в който читалищните колективи на общината, отново извоюваха своята едентичност и национална гордост.

- Участие в Националния фолклорен фестивал- гр.Неделино

Във връзка с един от приоритетите за техническо обезпечаване и **достъпа до квалифицирана информация**, всички читалища в община Златоград разполагат със собствени информационни и интернет центрове .

Някои от тях, като НЧ „Просвета – 1908”гр.Златоград и НЧ „Прогрес – 1939” в с.Старцево, разполагат с компютърна и размножителна техника , както в читалището, така и в библиотеката си .Тук е създадена и автоматизация /софтуер/.Т.е., във всяко едно читалище на общината, достъпът да информация е обезпечен , изключение прави само читалището в с.Долен, което не разполага с интернет и компютърна техника до момента.

Сградния фонд- всяко читалище в региона притежава своя , или предоставена за безвъзмездно ползване сграда, като читалището в Златоград е с най-голяма площ- близо 5382 кв.м.Останалите читалища разполагат със сграден фонд в рамките от 50 до 2000 кв.м. Общият брой на залите и кабинетите на всички тях е съответно- 11 зали и 3 кабинета.

Финансиране – за 2010 г. всички читалища от община Златоград получиха държавна субсидия на стойност 86 625 лв. при учредени 15 щата общо.

А за подпомагане дейността на читалищата по реда на чл.90 от ПМС №324/2009 г.- допълваща субсидия са получиха 2 читалища:НЧ”Искра”-1997 с.Долен и НЧ„Прогрес”1939 с.Старцево, където средствата са усвоени за художествено творческа дейност.

За останалите приходи на читалищата от община Златоград статистиката е следната:

- субсидия от общински бюджет имат всичките четири читалища на територията на общината.
- собствени приходи имат също всички читалища
- приходи от защитени проекти имат 2 читалища-с.Долен Старцево
- приходи от наеми имат 3 читалища –НЧ в Златоград и читалищата в селата Ерма река и Старцево.
- спонсорство получава само едно читалище – в гр.Златоград

Наличието на библиотека във всяко едно от читалищата на община Златоград е много важен фактор за усъвършенстване интелектуалния потенциал на обществеността.Всяко едно от тях разполага със свой библиотечен фонд , като общо той е 73348 , а броят на читателите е 807.Овен това читалищата в с. Старцево и гр.Златоград имат автоматизация на библиотеките по програма „Глобални библиотеки”.

С цел подобряване на организационния опит , всички читалища в региона прилагат една успешна политика за планиране и реализация на самоуправлението, и успешно усвояват принципите на партньорство, и сътрудничество с местната власт , бизнеса и НПО.

Отчита се една информационна, културна и образователна **насоченост на дейността на читалищата**. Но съществува необходимост от разширяване на консултантската и организационна дейност.

О Б Щ И Н А М А Д А Н

Тя е една от съставляващите общини на област Смолян, която има своите 44 населени места и близо 15 500 жители.Както във всяка община, така и тук нематериалното културно наследство на региона се съхранява , поддържа и развива от читалищата.Те са общо 6 заедно с това , което се намира на територията на административния център-гр.Мадан :

НЧ „Иван Вазов-1999” гр.Мадан

НЧ „Братан Шукеров-1953” с.Върбина
НЧ „Иван Вазов-1958” с.Буково
НЧ „Никола Й.Вапцаров-1997” с.Средногорци
НЧ „Родолубец-1965” с.Боровина
НЧ „Младост-2008” с.Лещак

Всички тези читалища, в определения от МК срок и по ЗНЧ с новите промени в него, направиха своята съдебна и административна регистрация на 100 % . Установено е, че в община Мадан:

- броят на читалищните членове е общо 400
- броят на щатните длъжности са общо 9

Всички тези институции притежават собствена, или предоставена от общината сграда за безвъзмездно ползване, като най-голямо по площ е читалището в с.Средногорци- 2544кв.м., а най малко е в с.Буково- 40 кв.м.

За сградния фонд на тези институции се констатира , че:

- като цяло те са в добро състояние на експлоатация.Изключение прави НЧ „Родолубец-1965” с.Боровина , където не е правен никакъв ремонт до сега и сградата е в окаяно състояние.Всички читалища в община Мадан разполагат със зали и кабинети, като общият им брой е 8 зали и 13 кабинета.Единствено НЧ„Братан Шукеров-1953”с.Върбина не разполага с нито един кабинет.

Важен фактор за целевата дейност на читалищата са **библиотеките** в тях, допринасящи за образователната и информационна насоченост на населението.За общината те са общо 6, като едната от тях е на територията на административния център-гр.Мадан и не се помещава в читалището.

- общият брой на читалните към тях за цялата община е 4, като такива няма в селата Буково и Боровина.

- библиотечният фонд общо за общината е : 28 594 тома и 298 читатели.

Наличие на информационни, интернет или административно-информационни центрове в региона, както в читалищата и библиотеките , резултатите за община Мадан са следните :

- в населените места са общо 3;гр.Мадан и селата Боровина и Лещак
- интернет връзка в библиотеките са – 4; гр.Мадан и селата Върбина, Средногорци, и Лещак
- интернет връзка в читалищата са – 3; гр.Мадан,Средногорци, Лещак

Единствените институции, в които няма интернет връзка, нито в библиотеките, нито в читалищата са тези в селата Боровина и Буково.

Състояние на техническото оборудване: с компютърна и размножителна техника в читалищата и техните библиотеки е следното:

- в библиотеките общо 2 – НЧ с.Средногорци и с.Лещак
- в читалищата общо 3 –НЧ с.Средногорци,Лещак и Боровина
- читалища, които нямат никакво техническо оборудване са 2 – в селата Върбина и Буково.

В следствие на това, **автоматизация на библиотеките** в община Мадан, не притежава нито едно читалище, единствено градската библиотека, намираща се на територията на административния център.

С цел- издигане приоритетите на читалищата, като водещ фактор в общественото , културно и икономическото развитие на региона , основен въпрос е **финансирането на тези институции.** Във връзка с това, всички читалища в община Мадан получават държавна субсидия за всяка календарна година. Размерът на тази сума за изминалата 2010 година е на обща стойност 51 975 лв.при учредени 9 щатни бройки.

Освен това , някои читалища получават субсидия от :

- общинския бюджет- 2 НЧ-гр.Мадан и с.Буково;
- собствени приходи - 4 НЧ Мадан, Буково, Боровина и Лещак;
- спонсорство - 2 Мадан и Буково;

-от защитени проекти- 2 НЧ с.Върбина и с.Лещак;

-от наеми - 3; Мадан, Върбина и Средногорци

Във връзка с поддържане и подобряване на читалищната инфраструктура бе отпусната **допълваща субсидия** в изпълнение на чл. 90 от ПМС №324 от 30.12.2009 г. /Изм. – ДВ, бр.61 от 2010 г./, за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2010 г.

Такова финансиране получи общо 5 читалища в община Мадан:

НЧ „Никола Й.Вапцаров-1997” с.Средногорци

НЧ „Иван Вазов-1958” с.Буково

НЧ „Младост-2008” с.Лещак

НЧ „Иван Вазов-1999” гр.Мадан

НЧ „Братан Шукеров-1953” с.Върбина

Четири от тях усвоиха тези средства за компютърна техника.Това са читалищата в с.Върбина, гр.Мадан, Лещак и Буково, а останалите читалища вложиха тези средства в ремонт на сградите.Общата финансова стойност на допълващата субсидия за община Мадан - 2010 г. е 6 000 лева.

За организационното развитие и интеграция в духовната сфера, с цел- издигане приоритетите на читалищата, като водещ фактор в общественото и културно развитие на региона , на преден план са **основните дейности**, залегнали в работата на тези институции.

На първо място са **школите, кръжоците и клубовете**. За цялата община те могат да бъдат класифицирани по следния начин :

-**действащи школи** – 5 , от които три са към НЧ „Иван Вазов1999”гр-Мадан – театрална школа, школа по пиано и школа по приложни изкуства.Останалите две са към НЧ „Никола Й.Вапцаров-1997” с.Средногорци-детска танцова школа и школа по гайда.

-**действащи кръжоци** –2 към НЧ„Родолубец-1965” с.Боровина - „Сръчни ръце” и „Художествена тъкан”

-**действащи клубове** – 4 , към НЧ „Иван Вазов-1999” гр.Мадан – клуб „Родопски кристал” и клуб „Златна есен”, а другите два са към НЧ „Никола Й.Вапцаров-1997” с.Средногорци - клуб „Хоро” и клуб за възрастни и самотни хора

-**нови разкрити форми** – 6, от които 4 са разкрити в НЧ гр.Мадан – група за автентичен фолклор; детски танцов състав; рок група и Младежки парламент.Другите две новооткрити форми са към читалищата в с.Върбина – група за автентичен фолклор и към читалището в с.Лещак – детска танцова група.

Общ показател за дейността на всички читалища на община Мадан е , че в никое от тях не са сформирани **езикови курсове**.

В следствие на действащите форми на културно-масовата работа на тези институции и активността на човешкия ресурс в тях, всички читалища в община Мадан отбелязват в историята си много **участия и изяви**. Общият критерий за всички тях е, че - *масово е* участието на читалищните колективи във всички местни и регионални тържества, като празника на град Мадан-през месец май и „Празника на миньора” – месец август. - участие в X юбилеен детски етнофестивал „Децата на Балканите с духовност в Европа” – Хасковски минерални бани

- X юбилеен национален музикално – фолклорен конкурс “Орфеево изворче” - гр.Стара Загора

- Девети национален фолклорен фестивал „Неделино-2010” като НЧ „Иван Вазов-1999”гр.Мадан е носител на златен плакет

- Национален фестивал на школите по изкуства в гр.Пловдив-

- Театрални празници – Хисаря 2010 година

- Участие в регионалния преглед и в X Национален събор на народното творчество „Копривщица – 2010”

Друга основна дейност на читалищата е **участието им в програми**

и проекти, като:

- Национална програма „Живи човешки съкровища”, в която участваха общо 4 кандидатури-това са читалищата от селата Върбина, Буково, Боровина и НЧ гр.Мадан
- По програма за „Развитие на селските райони” кандидатстваха читалищата от с.Върбина и гр. Мадан

Организационният опит на читалищата е другият важен фактор за целева насоченост, правилна политика и разгръщане дейността на тези институции. За община Мадан може да се каже, че той е на висок стадий на усвояване, тъй като човешките ресурси имат:

- голям достъп до актуална информация, касаеща дейността на читалищата, най-вече чрез интернет, общинска администрация и РЕКИЦ-Смолян. Въпреки, че той се осъществява по-трудно в малките населени места, в които няма интернет-връзка и компютърна техника
- имат опит в предоставяне на административни и информационни услуги на населението
- активно участват в обучението, касаещо дейността на читалищата. Това са най-вече срещи, диалог и провежданите през годината форуми и семинари, организирани от РЕКИЦ – гр.Смолян. Ето защо, се акцентира най-вече върху организационната, информационна и образователна насоченост.

Но като се има в предвид по-слабия **опит в разработване и осъществяване на инициативи и проекти** за обществено, и местно развитие, има голяма необходимост от усвояване на консултантска насоченост на дейността. Така, че добрият и професионален опит и високото ниво на партньорство, и сътрудничество с общинската администрация, бизнеса и НПО ще допринесе за издигане имиджа и приоритетите на читалищата, като важни културни и обществени институции.

ОБЩИНА НЕДЕЛИНО

Общината е със своите 16 населени места и над 7 000 жители, развива социален, икономически и културен живот с трите читалища на своята територия. Такава институция има в селата Изгрев- НЧ, „Зора – 2006”, в село Средец- НЧ, „Напредък – 1962” и НЧ” „Светлина – 1938”, което се намира в общинския гр.Неделино.

С новите изменения на ЗНЧ, и с неговото прилагане в работата им, в община Неделино читалищните членове са общо 250 човека, а щатните бройки за цялата община са 9.

По закона за ЗНЧ и промените в него, в посочените от МК срокове-тези институции в региона, направиха своята съдебна и административна регистрация.

Сградният фонд и на трите читалища е в добра форма на експлоатация, въпреки, на читалището в с.Средец е правен частичен ремонт на сградата едва 2007 година. За материалната база на трите институции може да се каже, че тя е сравнително на добър етап на функциониране. Всяка сграда разполага с площ в рамките от 200 до 400 кв.метра и имат общо 5 /пет/ зали и 5 /пет/ кабинета.

Основната дейност, както и в останалите читалища в областта, е художествено творческата.

-в трите институции са сформирани битови групи за автентичен фолклор

-в НЧ „Светлина-1938” гр.Неделино има и две детски, една юношеска и една мъжка група за изворно пеене

-освен това, тук разгръща дейността си и единствената школа в региона за клавишни и струнни инструменти към НЧ „Светлина-1938”

Със своите участия и награди всички тези формации венчаят успехи в различни регионални, и национални фестивали, и конкурси :

Регионален преглед на Десетия национален събор на народно творчество
„Копривщица 2010г.”

Девети фолклорен фестивал за народно пеене и двуглас с международно
участие гр. Неделино – спечелени грамоти

Национален фолклорен фестивал за двугласно пеене и народна песен с

Международен фестивал „Великденски срещи” - гр.Радовиш Македония – април 2010 година

Детски фолклорен фестивал „Орфей пее с морето”-Приморско

X Национален събор „Копривщица-2010” през месец август

Национални програми:

„Живи човешки съкровища», община Неделино кандидатствува с един проект на НЧ
„Светлина-1938”.

Що се касае до библиотечния фонд, всички читалища в община Неделино разполагат с такъв.
Общият брой на томове в тях е 30 019, а броят на читателите е близо 1 130.

Но за разлика от това, читалищата в селата не разполагат с интернет връзка, а
автоматизация няма нито една от библиотеките в тях. Компютърна техника притежават
всички. Единствено общинското читалище в града разполага с интернет и компютърни
конфигурации, както в библиотеката така и в читалнята.

Финансирането е друг важен фактор в развитие дейността на читалищата. В община Неделино
всички те получиха държавна субсидия за 2010 г., както и всяка предходна на стойност 51 975
лв. Освен това допълваща субсидия за 2010 г. година по чл.90 от ПМС № 324/2009г. получиха и
трите читалища в региона /5 000лв./, като всички те изразходваха по-голямата част за ремонт на
сградите, а останалата част от средствата усвоиха за художествено творческа дейност.

Общ показател за трите институции - нямат приходи от спонсорство, дарения и наеми.

Не по-малко важен е **организационният опит** на кадрите за целево развитие и насоченост
дейността на читалищата в община Неделино. Тук се отбелязва тяхната активност и мотивация,
в провежданите през годината регионални и национални форуми, и семинари, организирани от
РЕКИЦ «Читалища» гр. Смолян.

Където добрият и професионален диалог, водят до провеждане на правилни политики и
европейско управление на дейността на читалищата и квалификационния опит на техните
кадри.

Констатации

1.Културната политика касаеща дейността на читалищата и степента на партньорство, и
сътрудничество с НПО са на добро ниво.

2. В по-малките населени места не са разкрити информационни центрове, поради липса
на интернет връзка. Такива има само на територията на общинския град. Това създава
предпоставка за по-трудна комуникация и достъп до актуална информация, която е свързана с
дейността на тези институции.

3. В същото време всички читалища в селата разполагат с компютърна техника и
оборудване, но липсата на Интернет-връзката създава неудобство за съвременна комуникация.

4. Всичко това води до огромна необходимост от информационна, консултантска и
организационна насоченост на дейността на читалищата.

ОБЩИНА РУДОЗЕМ

Община Рудозем включва общо 23 населени места. Селата са 22 и общинския град
Рудозем. Тази община се нарежда на трето място в област Смолян по брой на действащи
читалища, след община Смолян и община Девин. На територията ѝ те са общо 10 :

НЧ „Христо Ботев-2000” - гр. Рудозем

НЧ „Пробуда-1967” - с. Пловдивци

НЧ"Зора-Витина-2008"	-	с.Витина
НЧ"Звезда-1950"	-	с.Елховец
НЧ"Христо Ботев-1969"	-	с.Оглед
НЧ"Напредък-2006"	-	с.Войкова лъка
НЧ"Кичика-2005"	-	с.Сопотот
НЧ"Развитие-2008"	-	с.Борие
НЧ"Нов живот-1948"	-	с.Чепинци
НЧ"Родопчанка-2008"	-	с.Рибница

Информационната статистика за дейността на читалищата в община Рудозем е следната :

Всички тези културни институции направиха необходимите **промени в ЗНЧ, касаеща административната и съдебна регистрация**

На територията на община Рудозем всичките десет читалища са представлявани от **600 членове и 12 щатни бройки.**

Като се има в предвид, че един от най-важните фактори за напредъка и развитието на едно съвременно европейско общество, живеещо във времето на модерните технологии се констатира, че :

На територията на общ. Рудозем и опоменатите по-горе села, **са разкрити само 3 информационни центъра**, които се намират в общинския град и в селата Елховец, и Чепинци.

Относно сградния фонд- всички читалища разполагат с такъв и той е собствен, или предоставен за безвъзмездно ползване от общината.Сградите са в добро състояние за експлоатация.Изключение прави читалището в с.Рибница, което е в окаяно състояние-сграда от площ 66 кв.м. е напълно разрушена и се използва за склад на горивни, и строителни материали.

Читалищата в община Рудозем разполагат с общо 15 зали и 15 кабинета,като изключение прави читалището в с.Рибница.

За библиотечния фонд се констатира, че:

- литературата, с която разполагат всички читалища е твърде остаряла и е необходимо тя да бъде обновена .

- общият брой на библиотечния фонд за всички читалища в общината е 30400 тома, а общият брой читателите е 1101.

- всяко читалище има своя библиотека и читалня, освен тези в селата Витина и Войкова лъка , в които липсва читалня.

- с интернет връзка и компютърна техника в библиотеките разполагат читалищата в Рудозем и в селата Елховец, Войкова лъка, и Чепинци ,а - с интернет връзка в читалищата пък, разполагат в Рудозем и селата Елховец, Войкова лъка, Сопота и Чепинци.

- по „ Глобални библиотеки” са кандидатствали читалищата в Рудозем и Чепинци, които имат и своя автоматизация на библиотеките

За основните дейности на читалищата в община Рудозем е характерно, че във всички тях е застъпена най-вече художествено творческата , в следствие на която се отчитат и добрите резултати от нея .

- във всяко едно от читалищата е сформирана група за изворен фолклор, с изключение на тези в с.Витина и Рибница.

Действащи школи по:

- музика и музикални инструменти, като школа по гайда в НЧ"Христо Ботев-2000"гр.Рудозем и с.Чепинци, където е сформират и гайдарски състав към читалището.

-школа за изучаване на народни песни и танци;

- школа за театрално и сценично изкуство, които са разкрити в НЧ"Звезда-1950" с.Елховец;

Функциониращи кръжоци:

„Роден край-традиция и бит"- НЧ"Христо Ботев-1969" с.Оглед

Кръжок по ръкоделие - НЧ"Напредък-2006" с.Войкова лъка
Кръжок по готварство – НЧ"Развитие-2008" с.Борие
Кръжок по литературно четене – НЧ"Развитие-2008" с.Борие
Кръжок по словесен фолклор-НЧ"Нов живот-1948" с.Чепинци
Кръжок по български език и английски –НЧ,,Звезда-1950"-с.Елховец,които са единствените езикови форми открити и сформирани от всички читалища на територията на общ.Рудозем

Разкрити клубове:

Клуб „Хоро” – НЧ „Христо Ботев-2000” гр.Рудозем
Клуб”Млади приятели на книгата” НЧ”Пробуда-1967”
Клуб „Сърцати жени”- НЧ”Нов живот-1948” с.Чепинци
Клуб „Приятели на литературата и музиката” с.Чепинци
Клуб „Сръчните ръце на родопчанката”- НЧ”Пробуда-1967”с.Пловдивци

Други разкрити форми:

Клуб „Млад природолюбител”- НЧ”Пробуда-1967”с.Пловдивци
Клуб”Палавите костенурки”- НЧ”Пробуда-1967”с.Пловдивци
Танцов състав при НЧ”Христо Ботев-1969” с.Оглед
Група за автентичен фолклор и танци-НЧ”Звезда-1950”-Елховец
Група за изворен фолклор, народен оркестър, гайдарски състав, детска вокална група и детски фолклорен ансамбъл при НЧ гр.Рудозем

За изявите на читалищните колективи в община Рудозем, се констатира голяма мотивация и активност на участниците във всички местни фолклорни събития празници, както регионални конкурси и международни фестивали :

Всички колективи на читалищата, участват в провеждането на общоселските празници и в празника на гр.Рудозем.

НЧ „Напредък-2006”с.Войкова лъка участва в международни фестивали на гайдаря гр. Ялова и Измир- Турция и в гр.Авдира-Гърция

НЧ „Нов живот–1948”с. Чепинци участва в Десети юбилеен международен етнофестивал „Децата на Балканите-заедно за Европа” в Хасковски минерални бани.

НЧ „Христо Ботев-2000” гр.Рудозем взе участие в Областен преглед на художествената самодейност « Балкан фолк 2010» и още :

Черноморски събор „Евро фолк-2010”

Балкански шампионат по фолклор „Евро фолк-Жива вода -2010”

Гайдарско надсвирване „Гела-2010”

Девети международен фестивал ”Неделино-2010”

Младежки международен фестивал „Родопейци”.

Първи етап /регионален преглед – 23 и 24.04./ на Десетия Национален събор на народното творчество „Копривщица-2010”, като същите се класираха и на самия фестивал, поведен през август 2010 г.

Във връзка с кандидатурите на читалищата по проекти :

По Национална програма „Живи човешки съкровища”- 2010 г.

Три читалища от община Рудозем представиха свои проекти:

НЧ „Нов живот-1948” - с.Чепинци

НЧ „Христо Ботев-2000” - гр.Рудозем

НЧ „Развитие-2008” - с.Борие

По проект „Глобални Библиотеки” , участваха :

НЧ „Христо Ботев-2000” - гр.Рудозем

НЧ „Нов живот – 1948” - с. Чепинци

Относно финансирането на читалищата е характерно, че всички те получават държавна субсидия, както за предходните години, така и за 2010, която възлиза на сума от 69 300 лв. за цялата община.

Собствени приходи имат :

НЧ „Христо Ботев-2000” гр.Рудозем

НЧ „Звезда – 1950” с.Елховец

НЧ „Христо Ботев-1969” с.Оглед

НЧ „Нов живот – 1948” с.Чепинци

Приходи от защитени проекти :

НЧ „Христо Ботев-2000” гр.Рудозем

НЧ „Пробуда-1967” с.Пловдивци

НЧ „Звезда- 1950” с.Елховец

НЧ „Напредък – 2006” с.Войкова лъка

Приходи от спонсорство : няма нито едно от читалищата.

Приходи от наем :

НЧ „Христо Ботев – 2000” гр.Рудозем

НЧ „Звезда – 1950” с.Елховец

НЧ „Нов живот – 1948” с.Чепинци

Във връзка с поддържане и подобряване на читалищната инфраструктура бе отпусната допълваща субсидия в изпълнение на чл. 90 от ПМС №324 от 30.12.2009 г. „Изм. – ДВ, бр.61 от 2010 г./, за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2010 г.

Такава финансова помощ получиха шест читалища от община Рудозем, които 70% от тях усвоиха тези средства за ремонт и поддръжка на сградите , а останалите 30% за художествено-творческа дейност.

За целевата насоченост и добрата политика на читалищната дейност, основен фактор е добрият опит на човешкия ресурс.

В тези институции от общината, този опит се добива от добрата информираност, достъп до актуална информация, касаеща дейността на читалищата, най- вече чрез постоянната комуникация с РЕКИЦ – гр.Смолян. На всички организирани и проведени форуми, и семинари в областния град , бе отчетена масова активност и присъствие на читалищните дейци от община Рудозем.

За нивото на партньорство и сътрудничество с общинската администрация може да се каже , че тя е определено на високо ниво

Всяко едно от читалищата в община Рудозем поддържа висок рейтинг на контакти, диалог и комуникация.

Политика на партньорство и сътрудничество, читалищата поддържат и с бизнеса, и всички НПО на територията на общината. За правилната насоченост на дейността на читалищата в община Рудозем, освен социалните и образователни услуги, най-голяма необходимост има от информационни и консултантски.

О Б Щ И Н А С М О Л Я Н

В Община Смолян съдебно са пререгистрирани **29 читалища**, след промените в ЗНЧ, /изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г./, от тях 28 извършиха и административна пререгистрация в Регистъра на народните читалищата..Тече процедура по съдебна и административна пререгистрация., за НЧ “Башено огнище“, с.Горна Арда.

По ЗНЧ, чл.19, ал.3 Чл. 22. (1) и изработеният от Министерство на културата “Механизъм за разпределение на общинската субсидия за читалищата, съгласуван с Министерство на финансите и НСОРБ, субсидии от държавата получават 28 читалища за 2010 г. с общата сума от 277200 лв. Тази сума се получава за 48 щата, субсидирана численост. В читалищата има и 67 хонорувани бройки

Собствеността на читалищата е уредена на основание чл. 21, ал.1 т.8 от ЗМСМА, чл.17, чл.34, ал.6, чл.39, ал.5 от Закона за общинската собственост и § 3 от ЗНЧ, с решение № 596 от 27.04.2007 г., протокол № 43 на Общински съвет – Смолян безвъзмездно е отстъпено на читалищата правото на ползване върху сградите на 23 читалища.

След въвеждане на новата правна рамка има регистрирани **над 600** нови читалищни членове и броя им нараства на над **36000**, функционират **над 90 постоянни художествени колективи, с ново разкрити форми в 2 читалища**, като преобладават групите за автентичен фолклор, както и **143 школи по изкуствата**, клубове и кръжоци, ученически парламент, интернет центрове и други съвременни форми на реализация с над **1500 участници** в тях. Положителна тенденция е увеличаване броя на читалищните дейци, до 18 годишна възраст и към 2010 г. активно участващи са над 1000 учащи. Уредени са 30 музейни и галерийни сбирки. Защитени са и са реализирани **29 проекта** и знакови за 2010 г. Програми.

Емблематични традиционни празници:

Традиционен кукерски карнавал „Пес Понеделник” организиран от НЧ „Екзарх Стефан 1872” – с. Широка лъка в началото на месец март, на който по традиция присъстват много кукерски състави от цялата страна, както и такива от чужбина. Традиционни са Илинденските празници в почти всички населени места реализирани със съдействието на читалищата. Емблематични са празниците ”Среде лето”- НЧ „Георги Сава Раковски 1947”- с.Мугла, Гайдарско надсвирване в с. Гела, Сивино-“Предой“, Международен конкурс за млади дарования в с. Левочево - „С песните на Надежда Хвойнева”, празниците в Моголища, Смилян, Арда, Виево, Славейно, Петково, Стойките и т.н.

През месец май е кулминацията от културни прояви за общината, като голям процент/78%/ от програмата на майските културни тържества се реализира от читалищата.

Културно събитие на годината:

„Национален събор на народното творчество”Копривщица-2010”

Участие в регионален преглед 11 читалища и Национален събор-9 читалища.

Реализиране на **10 проекта** по програма „Живи човешки съкровища”

НЧ “Орфееви гори - 1870” гр. Смолян - „100-Каба гайди-живата памет на Родопя”

НЧ “Г.С.Раковски 1947 ”- с. Мугла - обичай “Среде лето”

НЧ “Съзнание” -с. Гела-„Песните на Гела-отглас от древността”

НЧ “НЧ “Зора”- с. Кутела-„Попрелка”

НЧ “Искра” -с. Виево-“ Седянка”

НЧ “Екзарх Стефан”- с. Широка лъка - “Песяците-традиция от Дионис до днес”

НЧ”Съгласие”- с. Славейно-“Урок по родолюбие”

НЧ”Извор”-с. Арда - „Абаджийство”

НЧ”България”- с.Моголища -,„Минчо Минчев-носител на живите корени в местните занаяти”

НЧ”Асен Златаров”- с. Смилян -”Терлици от Родопите- жива практика от с. Смилян”

Библиотечна дейност/ библиотечен фонд, брой читатели/

Библиотеки има в 29 читалища.

-над 200 000 библиотечни единици

-над 3 000 читатели

- реализирани над 60 творчески вечери, представяне на книги издателска дейност, и т.н.

Сътрудничество и управленска практика с Министерството на културата, общинската администрация, бизнеса и други институции:

Основна цел:

Развитие на управленският капацитет и управленска практика на читалищните организации;
Превръщане на народните читалища в реални структури на гражданското общество и център за общностно развитие с културни, образователни, информационни, социални и граждански функции. *Насърчаването на активна гражданска позиция;*

1. Сътрудничеството между читалищата и други културни институти – Регионална библиотека “Н. Вранчев”, ДЮФА “Орфей”, Исторически музей “Стою Шишков”, Държавен архив – Смолян, ДАНПТ “Родопи”, Клуб на дейците на културата и др. между читалищните организации;

Реализации:

Реализират се **международни културни контакти** с Унгария, Гърция, Италия, Турция, Германия, Англия, Испания, Македония. Тенденция е със съдействието на общинска администрация да се разширяват параметрите на международните контакти.

Проект “Глобални библиотеки”

Подкрепа получават библиотека при НЧ “България 1937”, с. Моголици -3 Настолни компютри и 1 проектор екран за него
Библиотека при НЧ “Светлина 1925”, с. Момчиловци-3 Настолни компютри и 1 проектор екран за него.

Проекти по реда на чл. 90 от ПМС №324/30.12.2009 г. за изпълнение на държавния бюджет на Р. България за 2010 г.

Съдействие на експерти РЕКИЦ за спазване на изискванията при кандидатстване.

Получена допълваща субсидия от 17 читалища от община Смолян, на обща стойност 29 000 лв., за:

-ремонтни дейности-17000 лв.

-художественотворческа дейност- 10000 лв.

-комп. техника- 2000 лв.

С помощта на посочената финансовата подкрепа се обособи и един нов читалищен салон.

Дейности по годишни планове за развитие на читалищата

Реализирани са над 650 международни, национални, регионални и местни инициативи. С над 30 Международни участия, като:

НЧ”Христо Ботев 1871”

Участие на ДМФ “Щурче” в Международен конкурс “Дъга над Клептуза”Велинград - сребърен медал , сребърен медал за индивидуално изпълнение на Джулия Христова от ДМФ “Щурче”, грамота на Гергана Димова , на Радостина Кавалова и Моника Фандъкова от Международен конкурс “Дъга над Клептуза”; участие на ТФ “Зареница” в Международен фестивал в Украйна ; участие на “Чан” в Международен фестивал - Германия ; участие на “Чан”, мажоретен състав и гайдарски състав в Международен фестивал - гр. Неделино /златни медали/ ; участие на ТФ “Зареница” в “Jam on it”Смолян , участие на ТФ “Зареница” в с.Оремия , Серес ; VIII Национален конкурс “Вълшебни ритми” гр. Нови пазар - Никола Марковски /специална награда/, Николай Беляшки /специална награда/, НЧ”Орфееви гори-1870”

Хасковски минерални бани – Десети юбилеен международен детски ;Международен фолклорен фестивал “Копривщица-2010” - Христо Топчиев от оркестър “100 каба гайди”;гр. Жеравна – Фестивал на фолклорната носия; Езерата – Киноложка изложба

НЧ „Кирил Маджаров ”

Участие в XIV Международен Старопланински събор „Балканфолк – 2010”; 6 призови отличия на индивидуални изпълнители

НЧ „Пробуда-1903”,с.Стойките: Межд. Фестивал в София и Велико Търново.

Национални

НЧ”Христо Ботев 1871”,

Участие на ТФ “Зареница” в Национален фолклорно-музикален конкурс “Орфеево изворче” гр. Стара Загора /златен медал/ ; участие на Детска танцова формация “Най” в Национален конкурс “Южни слънца” гр. Петрич- /златен медал/; участие на ансамбъл “Чан” в “Седмица на занаятите” Пампорово ; участие на ВГ “Евридика” в Национален събор край яз. Копринка , грамота за активно участие на колектива на НЧ “Христо Ботев-1871” от ЦС на СФСЗР във връзка с 100 год. Съюз на запасните офицери в България.

НЧ”Орфееви гори-1870”,

Елешница – Великденски концерт, гр.Хасково – Национален литературен конкурс – Хари Куцева, Езерата – Областен младежки фолклорен фестивал “Родопейци” – Димитър Бабаджанков.

НЧ „Кирил Маджаров 1866”

Участие в XIV Международен Старопланински събор „Балкан фолк – 2010”- 6 призови отличия на индивидуални изпълнители;Първия национален шампионат по народни изкуства „Еврофолк – 2010” -6 призови отличия за индивидуални изпълнители и Диплом за цялостно представяне;X Национален събор-надпяване в Копривщица – Златен плакет за цялостно представяне;участия в живи предавания на Българското национално радио, Българската национална телевизия и телевизия СКАТ – Школа по народно пеене – 2 изяви и Младежка рок-група;Национален конкурс „Музикални награди” – Казанлък 2010.

НЧ“Светлина - 1937” ,с. Търън: Участие на ДФГ ”Родопчанче” в събор ”Хаберлея 2010”

Регионални

Реализиране на над 110 инициативи по Културен календар на община Смолян

Читалищата реализират местните празници и събори в 28 селища.

Юбилейни честване в НЧ “Светлина 1925 ” - с. Момчиловци, 85 години от основава-нето на читалището и 140 г. от основаване на НЧ”Орфееви гори”, Годишнини: 91 годи-ни Първи Средно-родопски театър “Изгрев”;

„Балкански просветител -1871 г.”-Почетна вечер от рождението на поп Глигорко

НЧ”Зора 1956”, с. Кутела-честване на 70 г. от рождението на народният певец”Веселин Джигов”

Организационен опит

Читалищата от общинао Смолян участват в организирани от РЕКИЦ „Читалища”, форми за повишаване на квалификацията:форуми , семинарии , практикуми, дискусии симолоции и др.

В редица от тях, те са и инициатори на емблематични форми за реализиране на организационен опит, като:

НЧ”Светлина 1925”, с.Момчиловци:. *Семинар*:

Проект за създаване на център за доброволчески, академичен, научен и образователен туризъм (ДАНО център).

Проектът се изпълнява от Национално движение „Българско наследство” в партньорство с Община Смолян и Западно-норвежкия изследователски институт и с финансова-та подкрепа на Иновация Норвегия на Норвежкото правителство, чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България.

НЧ"Г.С.Раковски-1947",с.Мугла:Краеведски форум-„Живите съкровища на родния край послание към бъдещето”;Международен фото пленер;видео стена по време на Световно футболно първенство 2010 г
НЧ „България – 1937”, с.Могилница :„Втори родопски здравен събор”.

С въвеждане промените в ЗНЧ, се добавят и нови сфери от обществения живот, в които читалищата от община Смолян реализират целите си, каквито са:

- социалната и образователна дейност в населеното място, реализиране на проекти, свързани с възрастните хора, бездомните, безработните, криминално-проявените, алтернативен семеен бизнес, занаятчийското производство, самотните майки, приемни семейства и изградени клубове от тях в читалищата;
- осигуряване достъп до информация;
- създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
- предоставяне на компютърни и интернет услуги, разкриване на Информационни центрове;
- създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство;
- активизират гражданското общество, работещо по актуални обществени проблеми;
- привличане на нови членове и създаване на нови групи по интереси;

Културните параметри на дейности реализирани в читалищата, представляват основна част от духовното развитие на общностите в община Смолян. Концерти, фестивали, събори на народното творчество, събори и празници на населени места в региона и страната, чествания, годишнини, юбилеи, творчески срещи, изложби, театрални постановки, сборни концертни програми, представяния на книги, телевизионни и радио предавания, семинари, тези и много други изяви на читалищата от община Смолян, чертаят културните параметри в Родопите. Дейността им е ориентирана към новите предизвикателства пред културните общности, както в страната, така и в международен аспект, където заявяват водещи позиции и превръщат читалищата в съвременни обществено значими центрове.

О Б Щ И Н А Ч Е П Е Л А Р Е

През 2010 г. всички читалищата в община Чепеларе, въведоха новите промени в ЗНЧ, /изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г./, като 8 читалища направиха съдебна и административна регистрация.

По ЗНЧ, чл.19, ал.3 Чл. 22. (1) и изработеният от Министерството на културата “Механизъм за разпределение на общинската субсидия за читалищата,. съгласуван с Министерство на финансите и НСОРБ, субсидии от държавата получават 8 читалища за 2010 г. с общата сума от 69300 лв.Тази сума се получава за 12 щатни субсидирани бройки. Собствеността на читалищата е уредена на основание чл. 21, ал.1 т.8 от ЗМСМА, чл.17, чл.34, ал.6, чл.39, ал.5 от Закона за общинската собственост & 3 от ЗНЧ

В тях членуват над 500 членове, функционират художествени колективи, както и, преобладават групите за автентичен фолклор, интернет центрове и други съвременни форми на реализация.

След въвеждане на новата правна рамка има регистрирани **над 240 нови чита-лицни членове и броя им нараства от 310 на над 550.**

Функционират 16 постоянни художествени колективи, с **над 700 участници** в тях:

- 1- школа по изкуствата;
- 10-битови групи;
- 3-танцови състава;

1-гайдарски състав;

1-театрална група;

1- Ансамбъл, като ново разкритиa форма.

Положителна тенденция е увеличаване броя на читалищните дейци, до 18 годишна възраст и към 2010 г. активно участващи са над 250 учащи.

Уредени са 3 музейни и галерийни сбирки. Защитени са и са реализирани 7 проекта и емблематични за 2010 г. Програми.

Емблематични традиционни празници:

НЧ „Родопска искра 1880”, гр. Чепеларе, отбеляза 130 годишен юбилей, Майски празници за гр. Чепеларе, Национален конкурс за нова българска музика в размер 7/8, гр. Чепеларе; Новогодишни празници и откриване на зимния сезон; НЧ „Родопско бъдеще-1895”, с. Орехово, Ден на ореха, Сирни заговезни-Кукерски празник и „Заедно на Гергьовден”; НЧ „Христо Ботев 1938 г”, с. Забърдо-, Кукерски празник „Стара Марта, Празник на картофа.

Културно събитие на 2010 година:

„Национален събор на народното творчество” Копривщица-2010”

Участие в регионален преглед 5 читалища и Национален събор-5 читалища

Реализиране на 5 проекта по програма „Живи човешки съкровища”

НЧ “Родопска искра 1880” - гр. Чепеларе общ. Чепеларе-, Самобитният фолклор на Чепеларе-памет и бъдеще”

НЧ ”Алеко Константинов 1880“ „Старовремска павелска сватба”

НЧ “Отец Паисий 1909 с“ .Малево - “Жътварски песни от Рупчос “

НЧ “Светлина 1948” с. Богутево - „Бижутата на жените от село Богутево”

НЧ „Родопско бъдеще1895” -с. Орехово -, „Старци на пуст”

Библиотечна дейност/ библиотечен фонд, брой читатели/

Библиотеки има в 8 читалища.

-над 65 649 библиотечни единици

-над 764 читатели

В читалищните библиотеки се реализират дейности като: представяне на книги, съхраняване и обогатяване на библиотечният фонд, глобализация и осъвременяване, компютаризиране, интернет връзка на библиотеките, предоставяне за ползване на населението на града и селата., предоставяне на актуална информация, творчески вечери, издателска дейност и мн. др.

Сътрудничество и управленска практика с Министерството на културата, общинската администрация, бизнеса и други институции:

Основна цел:

Развитие на управленският капацитет и управленска практика на читалищните организации;

Превръщане на народните читалища в реални структури на гражданското общество и център за развитие с културни, образователни, информационни, социални и граждански функции. Насърчаване активна гражданска позиция.

1. Сътрудничеството между читалищата и други културни и образователни институции, между читалищните организации;

Реализации:

Реализират се международни културни контакти със съдействието на общинска администрация.

Проект “Глобални библиотеки”

Библиотека при НЧ „Родопска Искра”, гр.Чепеларе

3 Настолни компютри и 1 проектор + екран за него

Библиотека при НЧ „Родопско бъдеще”, с.Орехово

3 Настолни компютри

1 Многофункционален Принтер Тип Б

1 Маршрутизатор(рутер)

1 Комутатор(network switch) ТипА– 8порта

Проекти по реда на чл. 90 от ПМС №324/30.12.2009 г. за изпълнение на държавния бюджет на Р. България за 2010 г.

Съдействие на експерти РЕКИЦ за спазване на изискванията при кандидатстване.

Получена допълваща субсидия от 2 читалища от община Чепеларе на обща стойност --3000 лв., за:художественотворческа дейност-НЧ “Родопска искра 1880” - гр.Чепеларе -2000 лв и 1000 лв. НЧ „Родопско бъдеще1895” -с.Орехово

Подготовка и кандидатстване за одобрение по нови проекти по оперативни програми на ЕС.

Продължава работата по спечелени проекти и кандидатстването за нови етапи по проектите „Живи човешки съкровища”, „ Глобални библиотеки”, „Трансграничен културен обмен”, „ От ръцете на баба”, „ Център за традиционна култура, туризъм и устойчиво развитие”

Дейности по годишни планове за развитие на читалищата

Реализирани са над 200 международни, национални, регионални и местни инициативи по културен календар на община Чепеларе

Международни участия, като:

Европейски шампионат по фолклор „Евро фолк” – Слънчев бряг, „ Балкан фолк” Велико Търново, в „Старопланински събор” във Велико Търново и Приморско, Участия във форуми и базари на изобразителното и театрално изкуство, занаятите, и др.Участия в Фестивали за църковнославянски песнопения.

Участие в национални инициативи: „ Дельовите празници”, гр.Златоград, Димитров-град, Национален събор в Копривщица и др.

Читалищата реализират родови срещи, организиране на информационни срещи между населението и различни институции и организации, местните празници и събори в 8 -те селища, като: Честване на годишнини на Хвойненски краеведи,откриване паметни плочи и бюст на Никола Жалов;Фолклорен празник „Заедно на Гергьовден”; Тодоров ден и други .

Организационен опит

Съществен фактор за ефективност, адаптивност и адекватност, е и квалификацията на човешките ресурси.Съвместно с РЕКИЦ,„Читалища”, се осъществява обучение на всички нива - членове, доброволци и услуги за реализиране на дългосрочна и краткосрочни стратегии.

През 2010 г. приоритетно се работи по въвеждане на промените в ЗНЧ, реализации по програма „Живи човешки съкровища”, както и по въпроси касаещи административно-организационната и финансово-отчетната дейности, свързани с културните политики на читалищата.

Развитие на алтернативни занимания

Инициатива „ По-малко катастрофи по пътищата”. Поддържане, обогатяване и разкриване на музейни сбирки. Уроци, компютри, информирание на населението, особено по селата.

Информация и реклама чрез читалищата. Организиране на ЕКО сватби, участия в телевизионни и радиопредавания.

Цели се и да се работи за разкриване на нови културни, развлекателни дейности, клубове по интереси и други занимания в свободното време.

Привличане на нови членове и създаване на нови групи по интереси. Нови школи (по танци, пеене, занаяти, рисуване, фотография, спортни школи, създаване и обогатяване на музейни сбирки. Реализации на Клубове на краеведа с цел издирване, съхранение, издаване и популяризиране на народното творчество, традициите и обичаите, уникални за всяко населено място. Развитие на културния туризъм.

Културните политики в община Чепеларе, разширяват параметрите си с прякото участие на читалищата. Работи се за поемане на социални ангажименти на читалищата, чрез мобилизиране на членовете, както и в образователната дейности за лично израстване и утвърждаване на национално самосъзнание.

Раздел IV . ОБОБЩЕН АНАЛИЗ

Констатации:

Правната рамка за българските читалища, въведена от през 2010 г., е „предпоставка за пълноценното продължаване на мисията на тези организации като пазители на националната култура и идентичност в контекста, свързани с новите информационните технологии, модерните средства на комуникация и глобалното общуване. Последните промените в правната уредба на читалищата имат за цел точно това, да придадат модерност на техния облик, да направят техните цели и функции актуални, да създадат условия за тяхната организационна стабилност, да въведат прозрачност и отчетност в тяхната дейност, „Читалищата от област Смолян, реализираха:

- Успешно въвеждане на промените в ЗНЧ, /изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г./ от 93 преди промените в 91 читалища/2 от тях не са административно регистрирани в Регистъра на народните читалищата в Министерство на културата./ Без съдебна и административна пререгистрация са 2 читалища.

Статистиката сочи, че в Област Смолян след въвеждане на промените в ЗНЧ (Обн., ДВ, бр. 42 от 5.06.2009 г.); са спазени изискванията за броя на читалищните членове и той нараства на 6 788.

- Реализиране **Програма на Министерство на културата, БАН и ЮНЕСКО за знание на българина за живото, нематериално културно наследство, участващо в изграждането на идентичността му и създаване на национална система "Живи човешки съкровища":**
 - реализирани **31 проекта;**
 - номиниран проект- "100-Каба гайди-живата памет на Родопа".
 - участие в Национален юбилеен събор "Копривщица-2010"
 - **41** класирани читалища на регионален преглед
 - **24** участващи на Национален събор.
- Развитие и поддържане на читалищната инфраструктура и разширяване параметрите на културната среда в съответствие с чл. 90 от ПМС №15/2009 г. за изпълнение на държавния бюджет на Р. България за 2010 г., се предоставя допълваща субсидия:
 - получена от 46 читалища , на обща стойност **71 000** лв., за:
 - ремонтни дейности-33000 лв.
 - художественотворческа дейност-33000 лв.
 - комп. техника-8 000 лв.

- Успешни реализации в **Библиотечна дейност**/ библиотечен фонд, брой читатели/ Библиотеки има в **87** читалища.
-над **645 591** библиотечни единици;
-над **11 141** читатели;
Реализации по проект “Глобални библиотеки”;
-модернизиране на 18 библиотеки, които получават общо:
106 компютри, 18 многофункционални устройства /принтер, скенер, копири факс/, 3 цветни принтера, 14 мулти-медии с екрани, лицензирани софтуерни продукти на Майкрософт и мрежови устройства / рутери и суичи/.
Това са:
РБ” Николай Вранчев”- Смолян, Градска библиотека” Антон Страшимиров” – Мадан, читалищните библиотеки в Златоград, Рудозем, Чепеларе, Девин, Доспат, Борино, Баните, Гьоврен, Селча, Гълъбово, Чепинци, Момчиловци, Могилища, Старцево, Ерма река и Орехово.
Разкриват се и 6 нови щата към тях.
- Насърчаване на творчеството и обогатяване на културното многообразие;
- Утвърждаване на читалищната дейност, като съществена част от културно-историческото наследство в Родопите;
- Реализирани над 2000 международни, национални, регионални и местни изяви;
- Реализации в нови сфери от обществения живот и развитие на алтернативни занимания ;
- Утвърждаване, като функционални културно-просветни средища с активни младежки, информационни, социални и граждански функции;
- Реализиране на динамични и разнообразни дейности на знанието;
- Високо качество на културни реализации;
- Лидери в културният диалог с общността, реализиращи 76% от културните дейности по общини;

Позитивни въздействия

Статистиката сочи, че в Област Смолян след въвеждане на промените в ЗНЧ (Обн., ДВ, бр. 42 от 5.06.2009 г.); броя на читалищните членове нараства **от 5 546 на 6788**. Сформирани са **176** школи по изкуствата, клубове и кръжоци работят активно общо **173** постоянни художествени колективи с **9** новоразкрити форми на дейност, реализирани от **4 638** самодейци.

- Обогаден спектъра от изяви за различните възрастови и социални групи;
- Реализиране на стратегии за мрежа от регионални, образователни и културни мла-дежки дейности;
- Партньори с институции и гражданското общество за обособяване на съвместни регионални политики;
- Прилагане на национални и европейски стратегии;
- Инициране на тематични и секторни публични реализации;
- Идентифициране на мотивационни нагласи и разработване на партньорски проекти;
- Запознаване с механизми и инструменти за финансиране и реализиране на културни дейности в България и Европа;

Реализирани съвместни публични културни политики

1. Политика по реализиране на програми

Стратегически и оперативни цели:

Активно участие в програмите от Министерство на културата

Актуални ангажименти:

Национална стратегия за младежта 2010- 2020;

Национална стратегия за равни възможности за хората с увреждания;

Национална стратегия и план за действие за равнопоставено на половете;

Правителствена програма за интеграция на малцинствата;

Програма за активно стареене;

Национална стратегия на Р. България по миграция и интеграция;

Доброволчество

Наръчник-„Как да финансираме дейността си в сферата на културата”

За успешното прилагане са дискутирани актуални теми, като:

Читалищната дейност и прилагане на национални стратегии за:

-реинтеграция и намаляване рисковете от повторна нелегална миграция;

-национална стратегия за демографско развитие на Република България;

-национална стратегия за българите в чужбина;

- рамкова конвенция за защита на малцинствата;

Позитивни въздействия

- насърчаване равнопоставеността и равните възможности на жените и мъжете;

- организиране на социални, културни и информационни мероприятия по програма за” Активно стареене-активно ангажирани в живота”;

- младежки обмен, трансгранично сътрудничество и Европейска доброволческа служба;

2. Политика за разширяване параметрите на младежките дейности;

Стратегически и оперативни цели:

Националната стратегия за младежта (2010-2020) е ориентирана към изграждане и реализиране на единна, последователна и устойчива, с елемент на надграждане младежка политика в България, основана на многосекторния подход, междусекторно сътрудничество и съвместното управление с младите хора на общинско, регионално и национално ниво.

➤ *За успешното реализиране е прилагана гъвкава система на партньорство и обединяване на ресурсите:*

- координация с местните власти и чуждестранни партньори;

- консултиране с гражданското общество, културния и образователен сектор;

-подкрепа на творчески изяви:фестивали, конкурси, чествания, прегледи, програми, проекти, изложби, изложения и др. културна дейност с участие на над 1800 самодейци до 18 г. възраст;

-културна интеграция:представяне културата на малцинствените общности;

Позитивни въздействия:

Реализиране чрез читалищата, обогатен спектъра от изяви за различните възрастови и социални групи;

Съхранение и популяризиране на традиционната българска култура, чрез младежки инициативи;

Реализация на младото поколение, чрез ценностите на европейското и световно културно наследство и духовен потенциал за тяхното израстване.

5. Политика в областта на публично представяне на читалищата;

Стратегически и оперативни цели:

Представяне на актуална информация в публичното пространство;

➤ *За успешното реализиране съдейства:*

Модернизиране на читалищата културни и информационни центрове;

Медийни кампании:

-седмици и дни на българското изкуство, участие в международни фестивали у нас

и в чужбина, преки показатели и разпространение на целеви културни стр. в Интернет <http://chitalishtasm.com/>;

Позитивни въздействия:

Положителен имидж и представяне на културните ценности;

4. Политика за развитие на човешкия капитал- повишаване квалификацията на кадрите;

Стратегическа и оперативни цели:

Повишаване квалификацията чрез обучения и осъществяване на методическа и експертно-консултантска дейност, със съдействието на РЕКИЦ "Читалища";

Разработване на експертни становища по състоянието и проблемите на читалищата;

➤ *За успешното постигането на целите през 2010 г. Читалищата работиха по:*

Реализиране на **103 проекта и програми;**

Популяризиране на нови идеи и мислене в читалището;

Подготвяне на творчески кадри и повишаване на квалификацията-проведени обучения с над **100 участващи;**

Позитивни въздействия:

Изграждане на конкурентни ръководни умения, отговаряща на Европейски културни стандарти;

Подходи:

1. Провеждането на широко мащабни консултации за нови форми на европейско управление;

2. Интегриран проектен подход за аналитично, програмно и перспективно мислене за целево разработване на адекватни на нуждите публично- институционални тематични политики;

Реализирани дейности

форуми, семинари, работни срещи;

Форуми -2010 г.

РЕКИЦ "Читалища"-Смолян

1. Национален форум за на тема:

"Културни политики и механизми за финансиране на културни дейности"

Позитивни въздействия

Реализиране на стратегии за мрежа от регионални, образователни и културни младежки дейности;

Партньори с институции и гражданското общество за обособяване на съвместни регионални политики;

Прилагане на национални и европейски стратегии;

Инициране на тематични и секторни публични реализации;

Идентифициране на мотивационни нагласи и разработване на партньорски проекти;

Запознаване с механизми и инструменти за финансиране на културни дейности в България и Европа ;

2. Форум/преглед/:

"Живите съкровища в Родопите - с поглед в бъдещето"

Мултимедийно представяне;

Приоритетни акценти:

-създаване на организация и координация с Министерство на културата, за провеждане на регионален преглед и класиране на участници за X-тия юбилеен национален събор на българското народно творчество- „Копривщица 2010”;

-съдействие за утвърждаване на читалищната дейност, като значима част от културно-историческото наследство;

-насърчаване на творчеството и обогатяване на културното многообразие;
- реализиране Програма на ЮНЕСКО за създаване на национална система "Живи човешки съкровища";

- обучения:

Семинари

Дискусия симулация

1. *"Новата правна рамка на българските читалища"*

Приоритетни акценти:

-въвеждане измененията и допълненията на Закона за народните читалища (ЗНЧ),обнародвани в Държавен вестник брой 42 от 5 юни 2009 година;

- представяне на Ръководство за прилагане на Новата правна рамка;

- изготвяне на Годишни програма за развитие на читалищната дейност

по общини за 2010 година по промени в ЗНЧ, съвместно с общински администрации;

- дискусия между представителите на централната, местна и областна администрации, с читалищни ръководства с фокус, реформа в управлението;

Семинар на тема:

„Финансовоотчетна и административна организация на читалищата”

Финансово управление. Данъчна уредба Задължения към бюджета

- практикум

„ Административна организация на читалищната дейност”

Приоритетни акценти:

-повишаване на квалификацията;

-практически умения за работа с основните счетоводни документи;

-практически наръчник за подготовка на официални и счетоводни документи;

Запознаване и дейности по законови разпоредби и документи като:

„Стратегията на ЕС до 2020 г. за растеж и работни места“; Брюксел, 2010 г. (19.02)(OR.en)

Проект за заключения на съвета относно приноса на културата за местното и регионалното развитие.

Икономика на културата в Европа (The Economy of Culture in Europe), изд. KEA European Affairs (13 ноември 2006 г.).

Ефектът на културата върху творчеството (The Impact of Culture on Creativity), изд. KEA European Affairs (юни 2009 г.).

Приносът на културата за местното и регионалното икономическо развитие като част от Европейската регионална политика (The contribution of culture to local and regional economic development as part of European regional policy) .

Проект за заключения на Европейския съвет относно приноса на културата за регионално и местно развитие / 25 февруари 2010 г./;

Резолюция на ЕП относно ролята на културата за развитието на европейските региони /2009 /;

Резолюция на ЕП относно художественото образование в Европейския съюз /2009 г. /

Индикативна програма за предстоящи процедури за безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „ Регионално развитие” 2007- 2013 за 2010г.

Рамка на ЮНЕСКО за културните статистики 2009г./ Глава 4: Измерване на социалните измерения на нематериалното наследство /

Аналитични и информационни материали разработени по проект: „ Финансиране на културни проекти и дейности в България- настояще и перспективи“

Културата да бъде включена като стратегически елемент в европейските и националните политики за развитие на европейските територии;

Препоръки

Да се продължи работата за:

Реализиране на Публична регионални политики , в които :

- читалищата се възприемат като активна страна, а не като бенефициенти;
- да отдават по- голямо внимание на партньорското взаимодействие и обмяна на опит;
- насочват усилията на управленския инструментариум към творчески и иновативни подходи.

Дейности за :

- повишаване на чувствителността на различни публички- целеви групи за търсене на отговор на местните нужди;
- укрепване на социално- културните измерения;

Реализирани приоритети

Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност;

Възпитаване и утвърждаване на национално самосъзнание;

Превръщане на читалищата в съвременни културно-информационни центрове,

Предоставящи необходимия набор от услуги за гражданите и бизнеса;

Поемане на социални ангажименти на читалищата, чрез мобилизиране на членовете си, институции и мрежа от доброволци.

Принос в развитие на:

- културното многообразие;
- връзката с практиката.;
- социалната кохезия;
- въпросите на гражданското образование;
- сближаване на културите

Читалищата от област Смолян успяват да се позиционират стратегически сред културното разнообразие. Те са ориентирали дейностите си, към откриване необходимост от духовно обогатяване, творческо реализиране и съхранение културната памет на Родопите.

С дейностите си през 2010 година, читалищата се утвърждават, като отворено културно-образователно пространство и ресурсно-информационни центрове, обществен инструмент на пряката демокрация и европейска гражданственост.

Изготвили:

Експерти РЕКИЦ "Читалища"- Смолян

Раздел I. Ресурси. Анализ на ресурсите -**Недялка Мачокова**

Раздел II. Документи. Стратегии. Програми. Цели и приоритети -**Недялка Мачокова**

Раздел III. Анализ за състоянието на читалищата по общини-**Диана Якубова**

Даниела Димитрова, Недялка Мачокова

Раздел IV .Обобщен анализ - **Недялка Мачокова**

Информацията е изготвена въз основа на Информационни карти, предоставени от читалищата и заявени в Национален регистър на НЧ в МК, от експерти РЕКИЦ „Читалища” – Смолян:

Недялка Мачокова:

Диана Якубова:

Даниела Димитрова: